

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**Проблеми та перспективи розвитку
фінансово-кредитної
системи України**

**Problems and Prospects for the Development of
the Financial and Credit System**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 5-6 грудня 2022 р.)

Суми
Сумський державний університет
2022

УДК [330.34+330.336](063)
E45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 6 від 8 грудня 2022 р.)*

E45 Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України»/ за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2022. – 81 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference " Problems and Prospects for the Development of the Financial and Credit System" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2022
© Сумський державний університет, 2022

ЗМІСТ

<i>Лариса Гриценко</i> <i>Ірина Кожушко</i>	Особливості розрахунку показників ЕВІТ, ЕВІТДА, ОІВДА для підприємств України в сучасних умовах.....	5
<i>Інна Школьник</i> <i>Вікторія Дзюба</i> <i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Темченко</i> <i>Крістіна Попова</i> <i>Лариса Гриценко</i>	Оцінка ефективності фінансів депозитних корпорацій України..... «Гнучке бюджетування» як дієвий механізм планування на виробничих підприємствах Оцінка ефективності фінансів депозитних корпорацій України.....	9 13 17
<i>Наталія Пігуль</i> <i>Тетяна Боряк</i> <i>Лариса Гриценко</i>	Сучасні методи аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання..... Аналіз стану прибутків та збитків підприємств України.....	20 23
<i>Лілія Деркач</i> <i>Олена Журавка</i> <i>Альбіна Білера</i> <i>Людмила Захаркіна</i> <i>Новіков Володимир</i> <i>Nataliia Pihul</i> <i>Yevhenii Pihul</i>	Пенсійний фонд України як державний позабюджетний цільовий фонд..... Вплив цифровізації економічних процесів на розвиток фондового ринку в Україні..... Economic security of the state: essence and goals.....	25 29 32
<i>Лариса Гриценко</i> <i>Вікторія Білошапка</i> <i>Олена Крухмаль,</i> <i>Поліна Коломієць</i> <i>Olena Kasian</i>	Доларизація економіки України: причини і наслідки..... Превентивне управління проблемними кредитами в умовах воєнного стану..... Managing the tourism in Ukraine with Schengen standards.....	34 38 42
<i>Дар'я Свірідова</i> <i>Лариса Гриценко</i> <i>Євгеній Охрімчук</i> <i>Лариса Гриценко</i> <i>Альбіна Білера</i> <i>Тетяна Кубах</i> <i>Євген Руденко</i>	«Зелені фінанси» в контексті забезпечення сталого розвитку..... Сучасні методи управління ризиками технології інтернету речей у бізнес середовищі..... Фінансова безпека підприємств..... Механізм та принципи фінансової безпеки як базові елементи забезпечення фінансово-економічного розвитку держави	44 47 49 51
<i>Інна Школьник</i> <i>Уляна Вініченко</i> <i>Olena Kasian</i>	Управління фінансовим левериджем на підприємстві..... Symbolism between tourism and infrastructure.....	55 58

<i>Світлана Похилько</i>	Цифрові бізнес-моделі та способи їх опису за	
<i>Анна Єременко</i>	допомогою канви Остервальда.....	60
<i>Надія Дехтяр</i>	Теоретичні засади управління активами	
<i>Анна Шевченко</i>	підприємства.....	63
<i>Лариса Гриценко</i>	Впровадження системи фінансового контролінгу	
<i>Наталі Махно</i>	зовнішньоекономічної діяльності	
	підприємства.....	66
<i>Тетяна Кубах,</i>	Ліквідність банківської системи.....	73
<i>Альона Єфіменко</i>		
<i>Lilia Klymenko</i>	Green finance in socio-economic development.....	77
<i>Larysa Hrytsenko</i>		
<i>Anastasiia Fedan</i>	Economic essence and role of credit in the	
<i>Larysa Hrytsenko</i>	development of the state.....	79

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ЛЕВЕРИДЖЕМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Школьник Інна Олександрівна
д.е.н., професор*

*Вініченко Уляна Володимирівна,
студентка гр. БС-11,*

Сумський державний університет, м. Суми

Розвиток ринкової економіки потребує введення ефективного фінансового менеджменту. Однією з ключових концепцій цього є дослідження питання компромісу між ризиками підприємства, як зовнішніми, так і внутрішніми, та його прибутком. Прибуток характеризує рівень діяльності підприємства і утворює сукупність можливостей у діяльності щодо розширення своїх бізнес-процесів.

Слід зазначити, що дохід суб'єкта господарювання завжди залежить та пов'язаний з ризиками. Тому, основною метою суб'єкта господарювання є забезпечення максимізації результатів діяльності за мінімізації ризиків. За рахунок того, що економіка постійно розвивається та збільшується конкуренція на ринку, відбувається поширення явищ, що загрожують безперерйному процесу виробництва. У зв'язку з цим набуває актуальності питання створення ефективного процесу управління прибутком. Так, слід звернути увагу на те, що кількісне оцінювання ризику проводиться на основі дослідження чутливості прибутку підприємства. Цей процес називається фінансовим левериджем [1].

Фінансовий леверидж виникає під час залучення позикових коштів, які є джерелом для отримання додаткового прибутку. Співвідношення власного та позикового капіталу повинно постійно контролюватися. Таким чином, саме менеджери підприємства мають правильно управляти фінансовими ризиками. Чим більша частка боргів акумулюється на підприємстві, тим більше воно має фінансових витрат у цьому контексті, що спричиняє зростання неспроможності покриття як платежів, що напряму з цим пов'язані, так і інших витрат на потреби підприємства. Необхідно також звернути увагу на те, що згідно ефекту фінансового левериджу підприємство, яке має велику кількість позикових коштів, може швидко збанкрутувати при економічній кризі, а підприємство з низьким показником має більші шанси втриматися на ринку.

Економічна література виокремлює два види фінансового левериджу: американський та європейський. Що стосується американського, то такий ефект фінансового левериджу характеризується дослідженням взаємозв'язку чистого прибутку між прибутком до сплати відсотків, податків. Якщо

розглядати європейський ефект фінансового левериджу, то він визначається динамікою зростанням показника рентабельності власного капіталу за рахунок збільшення позикового капіталу і розраховується за формулою:

$$\text{ФЛ} = (1 - \text{Спп}) \times (\text{КВР}_a - \text{ВК}_p) \times \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}}, \quad (1)$$

де ФЛ – фінансовий леверидж, %;

$(1 - \text{Спп})$ – податковий коректор, що характеризується різницею між одиницею та ставкою податку на прибуток;

КВР_a – коефіцієнт валової рентабельності активів, тобто відношення валового прибутку до середньої вартості активів, %;

ВК_p – середній розмір відсотків за кредит, що сплачується суб'єктом господарювання;

ПК – середня сума позикового капіталу;

ВК – середня сума власного капіталу [1].

Проведемо дослідження ефекту фінансового левериджу за європейською концепцією на основі даних підприємства ПрАТ «Єврокар». Розрахункові значення отриманих результатів наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Тенденції показника ефекту фінансового левериджу на підприємстві ПрАТ «Єврокар» за 2019–2021 рр. [2]

Показник	Рік		
	2019	2020	2021
$(1 - \text{Спп})$	0,82	0,82	0,82
КВР_a	8,31	10,44	7,55
ВК_p	12,0	36,8	0,00
ПК	1085,4	126,6	0,00
ВК	898,8	635,9	1254,7
Ефект фінансового левериджу, %	-3,66	-4,3	0,00

Аналіз тенденції показника ефекту фінансового левериджу на підприємстві ПрАТ «Єврокар» показав, що за досліджуваний період з від'ємного значення показник досягнув позначки нуля, що вказує на тенденцію збільшення результатів. У 2020 р. значення набуло найменшого рівня. Такий результат свідчить про те, що рентабельність активів була більшою за рентабельність власного капіталу. Одним із факторів цього є і висока вартість позикових коштів. Однак, вже у 2021 році підприємство не мало на балансі ні короткострокової, ні довгострокової заборгованості, а власний капітал зріс, що допомогло суб'єкту господарювання покращити своє становище.

Необхідно зазначити, що рентабельність власного капіталу деякою мірою залежить від ефективності маневрування кількістю фінансового важеля. Фінансові важелі використовують для збільшення рівня продуктивності підприємства, адже підхід компанії, яка спирається лише на фінансування власними коштами не завжди себе виправдовує і ймовірність її успішності невисока.

Підвищення фінансового важеля вимагає застосовувати такі умови фінансового менеджменту:

1) збільшення кількості позикових коштів повинно відбуватися поступово і відповідати визначеним межам максимуму, адже будь-які відхилення можуть спричинити утворення негативних показників;

2) регулювання величини фінансового важеля можна забезпечити лише при взаємодії з диференціалом фінансового левериджу. Звісно, що більша сукупність можливостей притаманна підприємствам, що мають достатній запас диференціалу. Але слід пам'ятати і те, що взаємозв'язок присутній, і тому спрацьовує і те, що зміна важеля впливає на значення диференціалу. Чим більший фінансовий важіль, тим дорожчими є для суб'єкта господарювання позикові кошти.

3) кожне підприємство повинно залишати на своєму балансі резерв коштів, щоб у разі потреби мати змогу покрити заборгованість.

Отже, на основі досліджуваного матеріалу можна дійти до висновку, що використання фінансового левериджу в фінансовому аналізі підприємства є одним з ефективних напрямів планування прибутку, контролю над рівнем впливу ризиків. Механізм визначення цього показника дає змогу спрогнозувати прибутковість, визначити ризикованість діяльності. Цей механізм є легким у застосуванні і є досить перспективним для компаній, що функціонують на вітчизняному ринку за умови зростаючої конкуренції. Так як конкуренція є високою, результат діяльності буде відрізнятися залежно від того, наскільки швидко та ефективно прийме рішення фінансовий менеджмент. Зростанням прибутковості та раціональним використанням позикових коштів можна забезпечити фінансову стійкість підприємства.

Список використаних джерел

1. Гнатенко Є. П. Щодо методики аналізу власного і позикового капіталу підприємства. *Економіка та суспільство. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2019. № 20. С. 139–143.

2. Офіційний сайт ПрАТ «Єврокар». URL: <https://www.skoda-auto.ua/> (дата звернення: 09.12.2022).